

Een nieuwe zoogdierengids voor West-Europa

Summary

A book on the mammals of Western Europe has been reviewed. Several species of rodents are described. The new edition has been updated with recent facts and figures and newly developed taxonomical views have been integrated as well. The publication is a very useful aid for all nature-lovers but of course also for pest control technicians.

Zoogdierengids

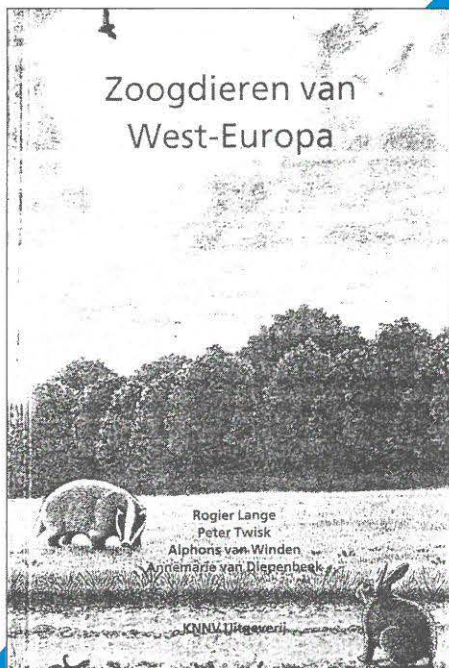
De Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) heeft onlangs onder de naam "Zoogdieren van de Benelux" een prachtige nieuwe gids uitgegeven waarin van alle westeuropese zoogdiersoorten

een schat aan informatie is bijeengebracht. De gids wil een praktische hulp zijn bij het waarnemen en determineren van zoogdieren en omdat er zeer veel soorten in zijn beschreven kan het boek in een groot deel van Europa worden gebruikt. Net iets om in de vakantie mee te nemen dus. Diverse aspecten van de studie van de zoogdieren passeren de revue. Allereerst wordt ingegaan op het uiterlijk van de soort. Vervolgens komen de biotoop (leefomgeving), het terreingebruik en de loopsporen aan de orde. De leefwijze van de soort en de manier van optreden van de populatie, het voedsel, soms de uitwerpselen en de geluiden die de dieren maken worden behandeld. Verder worden de verspreiding van de soort en de manier waarop hij kan worden waargenomen kort beschreven. Al met al zeer veel nuttige informatie over de betreffende soorten.

De voor dierplaagbestrijders belangrijke soorten

Van de orde insekteneters (*Insectivora*) worden de egel, de mol en alle spitsmuissorten beschreven. In Nederland komen van de spitsmuizen de volgende soorten voor: de bosspitsmuis, de tweekleurige bosspitsmuis, de waterspitsmuis, de huisspitsmuis en de veldspitsmuis (in Zeeuws-Vlaanderen en in Twente). Van de orde vleermuizen (*Chiroptera*) worden vele soorten beschreven. Dierplaagbestrijders zijn natuurlijk vooral geïnteresseerd in de knaagdieren. Ook die staan alle beschreven. Niet alleen de bruine rat, de zwarte rat en de huismuis maar ook soorten als de bosmuis en diverse woelmuisachtigen.

Van de zwarte rat wordt vermeld dat er drie kleurvarianten zijn te onderscheiden nl. *Rattus rattus* L. (leigrijze rug en buikvacht), *Rattus alexandrinus* (grijsbruine

rugvacht, licht- tot middelgrijze buikvacht) en *Rattus frugivorus* (grijsbruine rugvacht en witte buikvacht). Wat hierbij ontbreekt is de omschrijving voor een echt zwarte, zwarte rat. Medewerkers van de afdeling Bestrijding van Dierplagen hebben dergelijke exemplaren meerdere keren in bedrijfsgebouwen in Noord-Brabant aangetroffen. Terecht wordt gesproken over varianten en niet over ondersoorten. Dit is geheel in overeenstemming met datgene wat eerder in artikelen in Dierplagen en Milieu werd beschreven.

Interessant is ook de mededeling dat in Zuid-Limburg op de lössgronden de hamster voorkomt. In Limburg zou men de hamster korenwolf of aardwolf noemen. De laatste naam is verwarrend omdat ook de gravende ondersoort van de woelrat ("droge" woelrat) zo wordt genoemd.

Instructieve tekeningen, die prima zijn ingekleurd verluchtigen het boek.

Naamgeving

Niet alleen de nederlandse namen kunnen zoals hiervoor is aangegeven af en toe problemen opleveren. Dit is ook het geval met de wetenschappelijke benamingen die op basis van nieuwe inzichten van tijd tot tijd door de deskundigen worden bijgesteld. In dit boek zijn daarvan meerdere voorbeelden aan te geven. Het is te hopen dat het niet al te veel tijd zal vergen, voordat de kloof die hierdoor tussen wetenschap en praktijk dreigt te ontstaan, wordt gedicht. De mensen die in de praktijk met deze namen werken zullen te zijner tijd moeten overstappen op de "nieuwe en verbeterde" namen. Dat zal gebeuren wanneer in de toekomst duidelijk wordt, dat de nieuwe namen algemeen worden geaccepteerd.

Enkele voorbeelden van nieuwe namen

zijn: *Arvicolidae* voor de woelmuizen in plaats van het tot nu toe gebruikte *Microtidae*. Voor *Muridae* wordt in plaats van de tot nu toe gebruikelijke vertaling ware muizen de omschrijving ratten en muizen gebruikt.

Voorts is er dan nog het punt dat de in geheel West-Europa voorkomende huismuis wordt aangeduid met de wetenschappelijke naam *Mus domesticus*. In Oost-Europa zou dan sprake zijn van de soort *Mus musculus*. Sommige auteurs beschouwen deze twee soorten als zeer nauw verwant, anderen spreken liever van ondersoorten, die dan moeten worden aangeduid met de namen *Mus musculus domesticus* en *Mus musculus musculus*. Persoonlijk ben ik voorstander van de laatste benadering. Het criterium waarom een bepaalde soort wordt onderscheiden is, dat er geen nageslacht wordt verwekt met dieren van een andere soort. Totdat hierover duidelijkheid is ontstaan zal de huismuis door onze Afdeling *Mus musculus* L. worden genoemd.

Determinaties

Achter in het boek is informatie te vinden over determinatie aan de hand van met name schedelresten. Vooral bij het onderzoek van braakballen en de daarin voorkomende botjes en schedels is dit een waardevol onderdeel van het boek. Helaas zijn de tekeningen van de schedels wat kleiner opgenomen dan in de vorige uitgave van dit boek.

Conclusie

Met dit boek is er een uiterst waardevolle publikatie verschenen, waarvan naar verwachting alle zoogdiervrienden in het nederlandse taalgebied intensief gebruik zullen gaan maken.

ir. J.T. de Jonge.